

Utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå – självvärdering

Lärosäte: Högskolan i Halmstad

Examen: Specialistsjukskötersksutbildning med inriktning disktriktssköterska

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- Förutsättningar
- Utformning, genomförande och resultat
- Studentperspektiv
- Arbetsliv och samverkan

Självvärderingen ska inledas med en beskrivning av hur utbildningen organiseras på en övergripande nivå. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av utbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Aktuella utbildnings- och kursplaner ska laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallens utformning såsom marginaler.
- Självvärderingen ska inte överstiga 25 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som totalt utgör 6 sidor.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid lärosätet.

Lärosätets redogörelse:

Specialistsjuksköterskeutbildningen med inriktning distriktssköterska (75 hp) bedrivs sedan 1993 vid Högskolan i Halmstad. *Specialistsjuksköterskeutbildningen med inriktning distriktssköterska (75 hp)* bedrivs på helfart fördelat på sex delkurser över tre terminer (tabell 1) och är campusförlagd, men med digitala avsnitt. *Specialistsjuksköterskeutbildningen inriktning mot distriktssköterska* har antagning varje höst. Utbildningen är organisatoriskt placerad vid *Akademien för hälsa och välfärd*, vilken är en av fyra akademier vid lärosätet. Akademien leds av en akademichef och är indelad i tre avdelningar som leds av avdelningschefer. Vid avdelningen för hälsa och vård finns sjuksköterskeprogrammet samt fyra specialistsjuksköterskeutbildningar; *Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning distriktssköterska*, *Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning hälso- och sjukvård för barn och ungdomar*, *Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning psykiatrisk vård*, och *Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning ögonsjukvård - oftalmologisk omvårdnad*.

Utbildningen följer den nationella examensordningens tolv gemensamma mål för specialistsjuksköterskeexamen samt de specifika mål som finns för distriktssköterskeutbildningarna i Sverige tillsammans med specifika för utbildningen vid Högskolan i Halmstad. Sedan 2012 leder den till dubbla examina; en yrkesexamen med den skyddade yrkestiteln distriktssköterska samt en filosofie magisterexamen i omvårdnad.

Studenterna i de olika inriktningarna samläser där det är möjligt, såsom i vetenskapliga kurser samt i kursen OM8077 Ledarskap och vårdutveckling. Samarbetet mellan de fyra specialistsjuksköterskeutbildningarna är viktigt för kvaliteten. En programansvarig har det övergripande ansvaret för kvaliteten i de fyra specialistsjuksköterskeprogrammen och har ett nära samarbete med inriktningsansvariga för de olika specialiteterna. Inriktningsansvariga har det övergripande ansvaret för kvaliteten inom den egna specialiteten såsom i detta fall, psykiatrisk vård. Samverkan mellan de olika specialistsjuksköterskeutbildningarna innebär en gemensam och likvärdig grundstruktur som främjar programmets kvalitet i och med att de analyseras och utvärderas fortlöpande, både mellan inriktningarna och inom lärosätets kvalitetssystem.

Vid akademien finns även ett masterprogram i hälsa och livsstil 120 hp samt forskarrättigheter inom *Hälsa och Livsstil*, vilket ger ett brett perspektiv på hälsorelaterade frågor. Detta innebär bland annat att studenter inom specialistsjuksköterskeutbildningarna har möjlighet att fortsätta i forskarutbildning där omvårdnadskollegiet utgör en viktig resurs.

Med fördjupade och specifika kunskaper inom distriktssköterskans specialismråde *omvårdnad*, *medicinsk vetenskap*, *folkhälsovetenskap* samt *vårdpedagogik och ledarskap* verkar distriktssköterskan inom många differentierande vårdkontexter i den svenska hälso- och sjukvården, utifrån professionens kärnkompetenser. Det ställer krav på flexibilitet till olika kontextuella och samhällsliga förutsättningar, med god kunskap om dess inverkan på hälsan. Dessutom förutsätter yrket ett engagemang och strävan efter att ge en rättvis och jämlik vård utifrån skillnader och förutsättningar inom intersektionalitet,

jämlikhet och jämställdhet. För att studenterna ska kunna tillgodogöra sig erforderlig kunskap och därmed ges möjlighet att arbeta utifrån distriktssköterskans specialistområde, följer utbildningens kurser professionens sex kärnkompetenser; *personcentrerad vård, samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap för kvalitetsutveckling, säker vård* samt *informatik*, som utgör ett ramverk byggt ur ett livscykelperspektiv med hälsopromoverande och hälsofrämjande fokus.

Undervisningen i programmets kurser antar mångahanda undervisningsformer, med klassiska föreläsningar i sal, flipped classroom, inspelade föreläsningar, digitala liveföreläsningar, seminarier och grupparbeten med presentationer, minikonferens med poster, men också workshop och rollspel. Varierande undervisningsformer inspirerar och engagerar inte bara studenterna till lärande utan ökar även den undervisande personalens kreativitet och kontinuerliga teoretiska skolning.

Examinationsmomenten i utbildningens olika kurser betygsätts med något av uttrycken *Underkänd* eller *Godkänd*. Exempel på dessa är klassisk salstentamen, där såväl konkreta sakkunskaper som förmåga att argumentera för och reflektera över, ska utvärderas. Andra är resonerande, problematiserande och analyserande seminarier kring begrepp och teori baserat på case metodik, utifrån kliniska, fabulerade eller erfarenhetsbaserade patientfall, men även redovisningar och individuella examinationsuppgifter utifrån kliniskt signifikanta tillstånd och vårdssituationer. En stor del av examinationsmomenten utgörs av någon form av presentation inför övriga studenter i utbildningen, vilket skapar studentledd undervisning och studenterna tillåts träna på sin kommande arbetsledande, undervisande och handledande yrkesroll.

Tabell 1. Specialistsjuksköterskeutbildningen med inriktning mot distriktssköterska uppdelad i termin samt kurs.

Termin 1	<i>Folkhälsa och folkhälsoarbete</i>	OM8087	15 hp
	<i>Ledarskap och vårdutveckling</i>	OM8077	7,5 hp
	<i>Vetenskapsteori och vetenskaplig metod</i>	OM8089	7,5 hp
Termin 2	<i>Farmakologi och förskrivningsrätt</i>	ME8003	15 hp
	<i>Hälsa och livsstil inom öppenvård inklusive VFU</i>	OM8088	15 hp
Termin 3	<i>Examensarbete inom omvårdnad - inriktning distriktssköterska</i>	OM8069	15 hp

Utbildningen inleds med kursen OM8087 (*Folkhälsa och Folkhälsoarbete 15 hp*), vilken utgör en teoretisk språngbräda och ramverk för den blivande distriktssköterskans i sin nya profession (Tabell 1). Kursens ledord är *folkhälsa, epidemiologi, hälsans bestämningsfaktorer, aktuella och kliniskt signifikanta folkhälsoproblem* och *livscykelperspektiv* från nyföddhetstid till ålderdom och död. Målet med den följande kursen OM8077 (*Ledarskap och vårdutveckling 7,5 hp*), är att studenten utvecklar fördjupade kunskaper om, och färdigheter i att leda och organisera omvårdnadsarbetet på ett kvalitets- och kostnadsmedvetet sätt. I kursen ingår även kunskap om hur specialistsjuksköterskan kan initiera och leda vårdutveckling och hur ledarskapet i omvårdnadsarbetet kan ses utifrån ett genus, mångfalds- och hållbarhetsperspektiv. Därefter följer OM8089 (*Vetenskapsteori och vetenskaplig metod 7,5 hp*). Kursens målsättning är att studenten utvecklar fördjupade kunskaper om vetenskapsteoretiska begrepp och forskningsmetoder (kvalitativa/kvantitativa) i relation till forskningsdisciplinen omvårdnad, forskningsetiska reflektioner och etiska riktlinjer vid forskning samt både enligt nationella och internationella lagar och regelverk.

Den andra terminen inleds med kursen ME8003 (*Farmakologi och förskrivningsrätt, 15 hp*) vilken börjar med repetition och fördjupning av farmakokinetik och farmakodynamik, kopplat till faktorer så som multisjuklighet, biverkningar, ålder, kön och polyfarmaci. Denna del av kursen fokuserar även ingående på gällande lagstiftning kring sjuksköterskors förskrivningsrätt, inklusive regelverket rörande förskrivning av hjälpmedel. Kursen OM8088 (*Hälsa och välbefinnande inom öppenvård inklusive VFU, 15 hp*) utgör terminens sista tio veckor, och är den kurs där studenten förenar vetenskaplig och teoretisk kunskap med den patientnära erfarenhetsbaserat arbete som sker vid verksamhetsförlagd undervisning (VFU). Syftet med den verksamhetsförlagda utbildningen är dels *lärande genom görande, öka studentens erfarenhetsbaserade kunskap inom ett nytt professionsområde* samt skapar förutsättningar för studenten att *integrera professionens vetenskapliga teorier med teorier, modeller och begrepp med det kliniska yrkesutövandet och sambandets betydelse för professionen*.

Utbildningen avslutas med kursen OM8069 (*Examensarbete inom omvårdnad - inriktning distriktssköterska 15 hp*) under termin 3. Studenten ska under denna kurs, tillsammans med en medstudent, författa ett eget vetenskapligt examensarbete i nivå med en magisterexamen i omvårdnad och utifrån gällande nationella kriterier. Däremot bedöms studenterna individuellt dels genom att varje student ska skriva en egen loggbok och redogöra för den egna insatsen i skrivprocessen, vilken efter kursens slut lämnas in till examinator, dels genom särskilt uppställda bedömningskriterier avseende opponent- och respondentskap. Kursens innehåll, struktur och varaktighet är helt i överensstämmelse mellan de olika specialistsjuksköterskeutbildningar vid Högskolan i Halmstad.

Pedagogisk idé

Den pedagogiska idé som löper genom specialistsjuksköterskeutbildningen inriktning mot distriktssköterska står på två ben; *studentcentrering* och *studentansvar* utifrån ledord som *progression, forskningsanknytning, normkritik, engagemang, kritiskt förhållningssätt* och *intresse*.

Ett *studentcentrerat arbetssätt* innebär att studentens lärande står i centrum, förutsätter en tydlig och konstruktiv länkning mellan kursens olika delar; mål, pedagogik och examination. Arbetssättet innebär en genomtänkt struktur, men förutsätter en hög nivå av flexibilitet för att kunna stödja studenten till måluppfyllelse. Kursmål och lärandemål beskriver vad studenten förväntas kunna, med stöd av undervisning präglad av flexibilitet och dialog, med examinationsmoment som tydligt beskriver vad studenten ska göra för att nå måluppfyllelse. Examinera moment planeras enligt traditionell struktur r/t nivå av kunskap för måluppfyllelse. Ytriktade lärstrategier (faktakunskaper) eller en djupinriktad och konceptuell nivå av kunskap (utforskande och dialogiska samtal).

Studentansvar betyder just att studenten själv tar ansvar för sitt lärande. Det kommer till uttryck genom att pedagogiken inte bygger på kontroll, utan på studentens egen självrannsakan kring de kunskapsområden de behöver stärka. Då studenterna antagna till specialistutbildningen med inriktning mot distriktssköterska har minst två års yrkeserfarenhet som sjuksköterskor, kan undervisningen anpassas utifrån studenternas tidigare erfarenhetsbaserade kunskap och vad de behöver för att tillgodogöra sig utbildningens innehåll. Pedagogik som bygger på studentansvar förutsätter hög lärarnärvaro, konstruktiv och kontinuerlig dialog och vilja till självreglerande pedagogisk utveckling bland undervisande lärare.

Vi strävar efter att låta utbildningen flyta över olika abstraktionsnivåer inom distriktssköterskans profession och därmed skapa en dialektal rörelse mellan evidens- och erfarenhetsbaserad kunskap samt hälsofrämjande och personcentrerade omvårdnadsstrategier inom ett tydligt livscykelperspektiv med hälsopromoverande och hälsofrämjande fokus. Vi strävar vidare efter hög självständighet hos studenterna med tydlig progression. Med stöd av processen i Bloom taxonomi, från att recitera faktakunskaper, skapa en förståelse och kunna analysera samband, till att kunna syntetisera och värdera insatser och förhållningssätt.

Verksamhetsförlagd utbildning

Högskolan i Halmstad har avtal med de verksamheter där verksamhetsförlagd utbildning bedrivs. Avtalen reglerar parternas åtagande och som en bilaga till avtalet finns en *handledningmodell (HLM)*, som reglerar och säkerställer kvaliteten och den pedagogiska miljön inom VFU. Möten för samverkan sker i *Kvalitetsrådet* och *Programrådet*.

Ett exempel på reglering som tagits fram är att studenterna inte tillåts genomföra den verksamhetsförlagda utbildningen vid den egna arbetsplatsen dels med tanke på risk för jäv, dels vad gäller krav på rättssäker examination. Studenterna har rätt till en rättvis bedömning med konstruktiv feedback i sin läroprocess, vilket kan innebära svårigheter om en kollega ska göra bedömningen då det i så fall kan finnas andra intressen bakom såsom exempelvis förväntningar från gemensam chef samt en framtid i samma arbetslag. Utöver detta finns dock andra perspektiv såsom att studenten får möjlighet att få insyn i andra verksamheter, ta del av andra arbetssätt samt få inspiration med sig tillbaka till den nya yrkesrollen som distriktssköterska.

Kvalitetsrådet är ett partsammansatt råd som inom ramen för avtalet avseende verksamhetsförlagd utbildning (VFU) har mandat att fatta vissa beslut om VFU och har ett gemensamt ansvar för att studenterna ges möjlighet att uppnå utbildningarnas lärandemål samt att utveckla och utvärdera VFU. Uppdragsbeskrivningarna i detta dokument tydliggör vilket ansvar respektive funktion har och i de flesta fall vilka kvalifikationer som krävs såsom exempelvis funktioner som huvudhandledare, handledare, avdelningschef samt klinisk lektor. Därutöver beskrivs vad respektive funktion förväntas utföra. Dessutom finns det ett rapporteringssystem för så kallade *pedagogiska incidenter*, vilket innebär att det finns möjlighet att anonymt rapportera händelser om situationer där något avviker i en student-och/eller handledningssituation. Syftet är att få skriftligt underlag till det fortlöpande kvalitetsarbetet avseende VFU.

Programrådet är ett rådgivande organ vars uppdrag är att bl.a. diskutera programmets innehåll, kvalitet, relevans och utveckling. Programrådet består av lärare (inkl program- och inriktningsansvariga) och programstudenter både inom sjuksköterskeprogrammet och specialistsjuksköterskeutbildningarna, kliniska lektorer, representanter från kommunerna i Halland och Region Halland samt alumner.

Verksamhetsförlagd utbildning – AssCe- formuläret

I programmets verksamhetsförlagda utbildning används *Assessment of Clinical Education (AssCE)*, *avancerad nivå - för användning i specialistutbildningars verksamhetsförlagda delar*, ett nationellt och validerat formulär utvecklat vid Högskolan i Gävle, vilket utgår från olika nationella styrdokument. AssCE-formuläret utgör ett stöd för att exemplifiera och göra lärandemålen mer tydliga och konkreta i

en vårdkontext där bedömningskriterier är utformade i relation till *God måluppfyllelse* och *Mycket god måluppfyllelse*. Syftet med förstärkningsorden i *Mycket god måluppfyllelse* såsom *övertygande*, *framstående* och *särskild förmåga* är att studenterna ska få en så tydlig och nyanserad återkoppling som möjligt. Studentens utveckling inom varje faktor graderas på en skala (med utrymme för kommentarer) på vilken dels handledaren, dels studenten markerar var de anser att studenten befinner sig i läroprocessen. Den avslutande bedömningsdiskussionen sker alltid i form av ett så kallat *treparsamtal*.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Lärosätets redogörelse:

Lärosätet arbetar systematiskt och strategiskt för att personalens kompetens ska motsvara utbildningsverksamhetens behov. Det strategiska arbetet sker årligen och kontinuerligt utifrån olika processer i verksamhet och kvalitetssystem och inkluderar verksamhetsplanering, fastställande av antal studieplatser, avstämning av befintlig kompetens, fastställande av kompetensbehov och vid behov nyrekrytering samt kompetensutveckling.

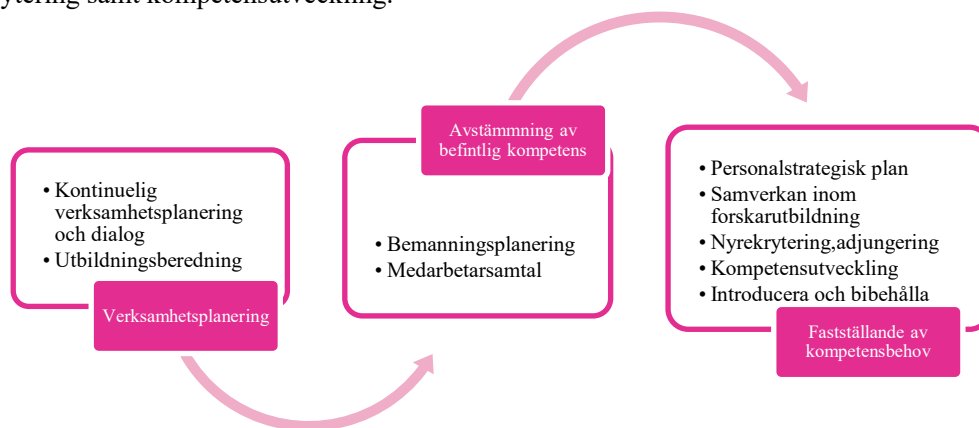

Bild 1. Strategiskt arbete för att säkerställa lärarförsörjning

För att säkerställa det kompetensbaserade rekryteringsarbetet har lärosätet beslutat att använda anställningsprofiler inför varje utlysning. Anställningsprofilen ska bygga på en behovsanalys som rekryterade chef arbetat fram. Anställningsprofilen genomgår därefter en intern kvalitetssäkring inom kollegiala organ innan de fastställs av akademichef eller rektor. Högskolans rekryteringskommitté, ett beredande och kvalitetssäkrande kollegialt organ, bered anställningsärenden inför beslut.

Vid *Akademien för hälsa och välfärd, Avdelningen hälsa och vård där Specialistsjuksköterskeutbildning inriktning distriktssköterska* ingår, finns en större sammantagen kompetens, vetenskapligt och kompetensrelaterat än det som redovisas i personaltabell 1. Sammanlagt är 48 medarbetare anställda vid avdelningen, varav 26 är disputerade, nio av de disputerade är seniora, sex professorer (en gästprofessor) och tre docenter. Lärarna arbetar inom både sjuksköterskeprogrammen på grundnivå och vid de fyra specialistsjuksköterskeutbildningarna som lärosätet bedriver samt inom masterprogrammet *Hälsa och livsstil*, magisterprogrammet *Nordisk välfärd* och inom akademiens forskarutbildning i *Hälsa och livsstil*.

Högskolan i Halmstad lägger stor vikt vid genomgången högskolepedagogisk utbildning (15 hp) och om en tillsvidareanställd förväntas vid en eventuell anställning erhålla denna kunskap inom två år från påbörjad anställning.

För *Specialistsjuksköterskeutbildning inriktning mot distriktssköterska* krävs förutom den vetenskaplig och pedagogisk kompetens, en professionsrelaterad kompetens inom distriktssköterskans verksamhetsområde. Sammantaget finns det inom avdelningen fem medarbetare, som är legitimerade sjuksköterskor med *Specialistsjuksköterskeutbildning inriktning mot distriktssköterska*. Av dessa medarbetare är två disputerade och fyra har en magisterkompetens varav en är antagen som doktorand vid akademiens forskarutbildning i *Hälsa och livsstil*. Utöver de lärare som redovisas i tabell 1 tillförs relevant kompetens inom utbildningsprogrammet med disputerade lärare med vetenskaplig kompetens, handledarkompetens och specifik kompetens inom områden som exempelvis *äldre, barn och ungdom, elevhälsovård, företagshälsovård* och *ögonsjukvård*. Vidare finns möjlighet att låna kompetens från akademiens övriga avdelningar vilket sker av exempelvis en docent inom *folkhälsovetenskap*, och det finns möjlighet att arvoda gästlärare med specifik och aktuell klinisk kunskap som personer från amningsmottagning och uroterapeut.

Genom samverkan mellan specialistsjuksköterskeutbildningarna vid *Akademien för hälsa och välfärd*, såsom exempelvis gemensamma kurser och i vissa fall samläsning, kan studenter mötas i ett nytt berikande sammanhang där de bidrar med olika perspektiv med utgångspunkt från den egna specialiteten. Ett exempel är, förutom de vetenskapliga kurserna, OM8077 (*Ledarskap och vårdutveckling 7,5 hp*). I och med att kurserna även bedrivs i andra specialiteter, innebär det en öppenhet där samtliga lärare har insyn i kurserna samtidigt som kurserna blir mindre sårbara om någon lärare till exempel blir sjuk, vilket kan anses vara en styrka.

Personal på kort och lång sikt

Lärosätets arbete med att attrahera och rekrytera ny kompetens är utmanande. Vid konkurrensutsatta och prioriterade anställningar som nyrekrytering till specialistsjuksköterskeutbildningarna har strategiskt etableringsstöd getts i form av forskningstid och postdoc. anställning inom distriktssköterskans verksamhetsfält. De strategiska satsningarna har inneburit att utbildningen idag har två 100% anställda disputerade lektorer med *specialistsjuksköterskeexamen inriktning mot distriktssköterska*, vilket sett till utbildningens antal studieplatser är proportionerligt. Tillsammans med den sammantagna kompetensen inom avdelningens personal inklusive de övriga fyra lärarna med *specialistsjuksköterskeexamen inriktning mot distriktssköterska* ger det en god förutsättning för stabilitet och kvalitet i utbildningen. Vidare bidrar de två disputerade lärarna även med sin kompetens i kurser på grundläggande nivå inom sjuksköterskeprogrammet, exempelvis inom valbar fördjupningskurs inom palliativ vård samt inom undervisning om äldre, vilket berikar progressionen i utbildningarna.

Högskolan i Halmstads forskarrättigheter inom *Hälsa och Livsstil* utgör även en rekryteringsbas för framtida lektorer inom omvårdnad på lång sikt såväl till sjuksköterskeprogrammet som specialistsjuksköterskeutbildningarna. Forskarutbildningen medför även möjligheter för lektorer att vara handledare till doktorander och bidrar till karriärmöjligheter inom akademien vilket gagnar såväl individen som verksamheten.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Vid *Akademien för hälsa och välfärd, Avdelningen hälsa och vård* där specialistsjuksköterskeutbildningen finns placerad arbetar även personal från sjuksköterskeprogrammen och de andra tre specialistsjuksköterskeutbildningar vid Högskolan. I och med att lärare inom respektive specialitet undervisar både på grund och avancerad nivå tydliggörs samarbetat och sambandet mellan utbildningen på grundnivå och utbildningarna på avancerad nivå. I och med att lärargruppen på avancerad nivå utgör ett kollegium i sig medför det att kommunikationsvägarna korta, vilket underlättar kvalitetssäkring samt översyn av gemensamma kurser och att beslut om eventuella förändringar i upplägg och innehåll. Dessutom är såväl handledare som examinatorer erfarna och forskningsaktiva, vilket medför att man är väl förtrodda med omvårdnad som ämne i stort och utifrån sina respektive specialiteter.

Forskningens och forskarutbildningens betydelse för utbildningen

Högskolan i Halmstad har examinationsrätt på doktorsnivå inom *Hälsa och Livsstil*. Forskarutbildningen innebär en möjlighet för lektorer att vara handledare vilket bidrar till ytterligare fördjupning inom både omvårdnad, specialistsjuksköterskeinriktningarna samt hälsa och livsstil.

Tills nyligen fanns en mångvetenskaplig forskningsmiljö vid *Akademien för hälsa och välfärd, CVHI*. Forskningsmiljön hade fyra profilerade forskningsområden; *Hållbart deltagande i idrott och fysisk aktivitet, Hållbar uppväxt, Delaktighet i ett föränderligt samhälle*, samt *Framtidens vård och omsorg*. Det gemensamma målet var att forskningen inom *CVHI* skulle vara värdeskapande och därmed bidra till ett gott liv i ett jämlikt och hållbart samhälle. I slutet av 2021 avvecklades forskningsmiljöerna och ska ersättas av högskolegemensamma forskningsprogram och akademinära forskning. Programmen ska tydligt bidra till ett eller båda av Högskolans två fokusområden – *Hälsoinnovation* och *Smarta städer och samhällen* – vara långsiktiga, samhällsrelevanta och mångdisciplinära. Detta tar sig uttryck i akademins nya forskningsstrategi *GOALS AND STRATEGIES 2030 School of Health and Welfare* som ska implementeras de kommande åren.

Sedan tidigare bedrivs mycket forskning vid akademien som avspeglas i utbildningarna då dessa ska vara forskningsanknutna. Med projektet *”Hälsofrämjande omvårdnad i olika livsfaser”* inledde Högskolan i Halmstad ett nära samarbete med *Region Halland, Varbergs kommun* och *Kungsbacka kommun* vilket ledde till att sex halvtids-doktorandtjänster vid *Campus Varberg* utlystes för sjuksköterskor verksamma i kommunal hälso- och sjukvård, inom den finansiella ramen för licentiatexamen. Arbetet med de olika avhandlingsprojekten genomförs inom programmet *”Forskarutbildning för integrering av utbildning,*

forskning och klinisk verksamhet för sjuksköterskor” för doktorander inom Hälsa och livsstil inriktning omvårdnad. Projektet påbörjades 2018 med nio initiala forskningsområden, som framarbetats i samarbete mellan högskolan i Halmstad och kliniska verksamheter. Syftet med programmet var att skapa en regional forskningsmiljö samt att bidra till verksamheternas kompetensförsörjning. De kom att omfatta områdena ”*grön rehabilitering för bättre psykisk hälsa*”, ”*konsekvenser av mer avancerad hemsjukvård för äldre*”, ”*digitala hjälpmedel för personer med demens som vårdas i hemmet*”, ”*äldre personers delaktighet och säkerhet i sin läkemedelsbehandling i hemmet*”, ”*modell för utveckling av vården för patienter med ångestillstånd*”, ”*personer med långvarig psykisk sjukdom och deras möjligheter att fungera i sitt vardagsliv*”, ”*utvecklad icke farmakologisk vård för personer kronisk obstruktiv lungsjukdom (KOL)*” och ”*digitaliserad screening av viktutveckling hos skolbarn*”. Sex halvtidsdoktorander anställdes och projekten har genomgått varierande justering och modellering gällande riktning och frågeställningar. De sjuksköterskor som är antagna inom avtalet är kliniska sjuksköterskor med specialistsjuksköterskeutbildning inom bland annat distriktssköterska, skolsköterska, psykiatrisk vård samt barnmorska och bedriver sin forskarutbildning samtidigt som de undervisar 10% och arbetar klinisk.

Forskningsanknytning

Högskolan i Halmstad har nedanstående definition av forskningsanknytning för att tydliggöra vad som avses med att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och vad som är det nära sambandet mellan utbildning och forskning. Forskningsanknytning av utbildning vid Högskolan i Halmstad innebär att:

1. *Utbildningen bygger på aktuell kunskap som vilar på vetenskaplig grund inom de områden som utgör kunskapsbasen för utbildningen.*
2. *Studenterna utvecklar ett vetenskapligt förhållningssätt och akademiska färdigheter av forskningskaraktär i enlighet med examensmålen för respektive utbildning och eventuella ytterligare lokala mål angivna i utbildningsplanen.*
3. *Kompetensen och den vetenskapliga aktiviteten hos lärarna i utbildningen är tillräcklig för de två ovanstående punkterna, för utbildningens kvalitet samt för en utveckling av utbildningen i enlighet med relevant forskning*

Specialistsjuksköterskeutbildningen med inriktning mot distriktssköterska 75 hp vid Högskolan i Halmstad vilar på vetenskaplig grund där studenternas förmåga att tillägna sig ett vetenskapligt arbetssätt, att använda vetenskapliga referenser och att referera på ett korrekt sätt, tränas därför från första kursen i utbildningen. Studenternas förmåga att självständigt göra kritiska bedömningar och analyser samt urskilja och lösa vetenskapliga problem främjas under hela utbildningen genom att exempelvis studieuppgifter och examinationsuppgifter skrivs i rapportform med syfte, metod och resultat. Studenterna tar i både studieuppgifter och examinationer del av vetenskaplig text i form av artiklar publicerade i internationella vetenskapliga tidskrifter relaterade till respektive uppgift och relevanta för distriktssköterskans yrkesområde. Det kan bland annat innebära att studenterna själv söker för uppgiften relevanta vetenskapliga artiklar i databaser via högskolebiblioteket, där kompetent bibliotekspersonal finns varav en del är specialiserade på omvårdnad för att sedan presentera aktuellt forskningsresultat från vetenskapliga artiklar både muntligt och skriftligt. Dessutom förekommer träning i vetenskaplig metod samt akademiskt skrivande fortlöpande i utbildningen, såsom beskrivet ovan, men med formella krav på kvalitet, såsom layout, språkriktighet och referenshantering. Detta görs för att

studenterna skall erhålla tillräckligt med träning inför att de i par skall skriva ett examensarbete på magisternivå i den avslutande kursen.

Studenternas egenansvar sätts på prov i kursen OM8089, *Vetenskapsteori och vetenskaplig metod 7.5 hp*, där studenterna i par skriver en projektplan vars forskningsfrågor ligger till grund för kommande examensarbete med fokus på vetenskaplig metod tillsammans en ämnesfördjupning med relevans för distriktssköterskans specialistkompetensområde och/eller professionsinriktade miljö. Dessutom konstrueras en vetenskaplig poster som följs upp vid ett examinerande seminarium. Konstruktiv feedback ges på studiekamraternas poster avseende både disposition men framför allt, vetenskaplig frågeställning och dess relevans för distriktssköterskans specialtområde. Arbetssättet med peer-review av varandras arbete ger studenterna en vidgad syn på forskningsläget kopplat till ämnesområdet, men även möjlighet att reflektera över det egna behovet av ytterligare kunskap och möjlighet att tillägna sig ytterligare kunskap. Dessutom innebär kombinationen av träning i vetenskaplig metod och ämnesfördjupning att studenterna får möjligheten att reflektera över tidigare ämneskunskap och att relatera till denna utifrån ett vetenskapligt systematiskt tillvägagångssätt. Kursen *OM8069, Examensarbete inom omvårdnad - inriktning mot distriktssköterska, 15 hp* bygger vidare på projektplanen och är på magisternivå. Examinationsseminariet omfattar respondentskap där den egna magisteruppsatsen försvaras samt ett opponentskap, där studenterna i par granskar och ger konstruktiv återkoppling på ett examensarbete författad av två andra studenter i kursen. Dessutom bedöms det skriftliga examensarbetet enligt uppställda bedömningskriterier.

I kursen OM8088, *Hälsa och livsstil inom öppenvård, 15 hp*, innebär en examination att studenten i samråd med handledare i den kliniska verksamheten under VFU, utser en lämplig patient att utföra ett hälsosamtal med. Studenten läser därefter in sig på det området som rör den specifika patientens problem i vetenskaplig litteratur, kurslitteratur och riktlinjer med mera. Därefter genomförs hälsosamtalet och i samråd med patienten görs en planering av den fortsatta vården för att sedan presentera den i en rapport i vilken en reflektion över hur kurslitteraturen och vetenskaplig litteratur överensstämmer med den praxis de ställs inför vid sin VFU.

I undervisningen används i viss utsträckning läroverkets egen forskning i form av vetenskapliga publikationer, exempelvis P. Nymberg and E. Drevenhorn (2016) *Patients' experience of a nurse-led lifestyle clinic at a Swedish health centre* i kursen OM8089. Tillämpningen av "näroproducerad" forskning i undervisningen är något som kan stärkas ytterligare och med tydligare struktur. Vi planerar därför att tidigt i utbildningen använda oss av två av läroverkets avhandlingar ^{1,2}, som behandlar forskningsfrågor kring nutida folkhälsoproblem ur ett distriktssköterskeperspektiv, vilket vi anser kan stödja studenten i sin transition mellan yrkesroller från grundutbildad sjuksköterska till distriktssköterska med specialistsjuksköterskeexamen, men också visa på valmöjligheter för och inspirera till vidare akademiska studier.

Forskningsprojekt som bedrivs vid *Akademien för hälsa och välfärd* och som relateras till distriktssköterskans omvårdnad är exempelvis forskningsprojektet *Värdeskapande vård, V3C*, vilket är

¹Svensson, H. (2018) Finding ways forward with pain as a fellow traveler - Older women's experience of living with osteoporotic vertebral compression fractures and back pain

² Nymberg, P. (2021) Promoting physical activity and life-style changes in primary health care, interviews, randomised controlled trial and cohort studies examining lifestyle factors and venous thromboembolism

ett samarbete med *Essity AB* och *Högskolan i Halmstad* och finansieras av *Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling* och är därför ett lämpligt projekt inom programmet. Syftet med projektet är att skapa metoder för utvärdering av värden som är av betydelse för äldre personer med inkontinens och som behöver assistans vid toalettbesök och hantera inkontinensskydd. Två studenter inom *Specialistsjuksköterskeutbildningen inriktning mot distriktssköterska* handleds av projektledaren i föreliggande forskningsprojekt och de tillsammans genomför datainsamling via intervjuer och dataanalys. Datan kommer att ingå i V3C fortsatta utveckling och kommer att publiceras i vetenskaplig tidskrift.

Det finns en strävan att genomgående i programmets samtliga kurser integrera forskning och vetenskaplig evidens i undervisningen. Syftet är att studenterna får en grundläggande förståelse för kopplingen mellan klinik och forskning, vilket skapar ett framtida naturligt evidensbaserat arbetssätt, men också förmåga att söka och assimilera forskningsresultat. Fortsatt är det en styrka att flertalet lärare i programmet, men även gästföreläsare, är disputerade med varierande forskningsinriktning samt forskningssamarbeten med andra lärosäten såsom exempelvis Lund universitet, Göteborgs universitet samt Odense universitet (Danmark).

Hälsolabbet – en labb och lärmiljö

Vid *Akademien för hälsa och välfärd* är en dynamisk labb- och lärmiljö förlagd, *Hälsolabbet*, vilket utgör en arena för samverkan. I labbet får studenter möjlighet att utforma och prova nya arbetssätt, produkter och tjänster i samverkan med forskare och omgivande samhälle. *Hälsolabbet* är ett samlingsnamn för fyra labbmiljöer, samtliga utformade och utrustade för att möta såväl ämnesspecifik som tvärdisciplinär verksamhet och där främst *Kliniskt träningscentrum (KTC)* samt *Lägenheten/Hälsans* hem är relevant för utbildningen. I *Hälsolabbet* integreras vetenskapligt grundad teori och tillämpning genom färdighetsträning och simulering i verksamhetsbaserade miljöer. Dessutom finns rum, koncept och teknik för utformning och prövning av framtidens arbetssätt. Verksamhet för innovationsarbete genom tillämpad forskning, samhällsforskning och hälsoforskning förläggs dit samt olika forum där nya idéer möter kompetens och erfarenhet för överföring av forskningsresultat till nya metoder och förhållningssätt. I och med det främjas förutsättningar att möta morgondagens samhällsutmaningar gällande bland annat hälsa, omvårdnad och välfärd.

Analys och värdering

Lärosätets värdering är att det finns en för utbildningen relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö och att verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning både inom lärosätet, lokalt i det närliggande samhället och i nationell samverkan med andra lärosäten.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätets redogörelse:

Examensmålets innebörd enligt lärosäte

Då distriktssköterskans professionsområde innebär att möta människor i olika åldrar och situationer, med en stor variation av behov och funktionsnedsättningar, bör lärandet byggas på kunskap från tre fundament; kliniskt arbete (beprövad erfarenhet), forskning/evidens samt konstruktivt länkad utbildning (kommande yrkesutövning). Med minst två års erfarenhetsbaserad kunskap, finns stor potential för studenterna att uppnå både yrkesmogand och yrkestrygghet med vetenskapsbaserad kunskap kring området och aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete och beprövad erfarenhet, med tillägg av ytterligare teoretiska tankegång.

Examensmålet i utbildningen

Inom *Specialistsjuksköterskeutbildningen inriktning mot distriktssköterska* omfattas examensmålet av lärandemål och examinationsmoment i samtliga kurser i utbildningen (Tabell 1). För att illustrera utbildningens process till en slutgiltig måluppfyllelse av examensmålet med skrivandet av ett examensarbete, beskrivs några av kursernas struktur för examination av kursmål och lärandemål.

För att studenterna ska assimilera kunskap om specialistområdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, examineras exempelvis studenterna i kursen OM8087 (*Folkhälsa och folkhälsoarbete, 15 hp*) via en hemtentamen (Tabell 2). Studenten ska identifiera och värdera hur hälso- och sjukvården är organiserad idag utifrån ett känt folkhälsoproblem, vilka olika screeningverktyg som används kliniskt för identifiering av riskfaktorer som finns, men också utifrån aktuell evidens, resonera kring vilka begränsningar och understödjande aspekter i den kommande yrkesrollen. En skriftlig rapport med efterföljande examinationsseminarium, där studenten argumenterar för sina ställningstaganden i den egna skriftliga rapporten, utgör tillsammans med kamratgranskning en möjlighet till skolning i att ge och ta emot konstruktiv återkoppling. I samma kurs återfinns också

lärandemål kring *hur hälsans bestämningsfaktorer påverkar individen, studenten ska redogöra för samhälleliga förutsättningar för att folkhälsoarbete kan bedrivas, identifiera hur hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder hanteras och kommuniceras på individ, grupp, och samhällsnivå, vilket utöver hemtentamen också examineras via klassisk salstenta.*

Det övergripande kursmålet i kursen OM8077 (*Ledarskap och vårdutveckling, 7,5 hp*) handlar om att *utveckla fördjupade kunskaper och färdigheter i att leda och organisera ett kvalitets- och kostnadsmedvetet arbetssätt.* Mer specifikt består lärandemålen i kursen av att studenterna för godkänt betyg skall kunna redogöra för hälsoekonomiska termer och metoder samt för hur hälsoekonomiska analyser och andra styrmedel används för att styra hälso- och sjukvården. För att nå dessa mål krävs det fördjupning i kurslitteratur samt vetenskapliga artiklar kring ledarskap, vårdutveckling, implementering samt gruppsykologi. Examinationsseminarierna bidrar till att använda egna tidigare förvärvade praktiska kunskaper tillsammans med ny teoretisk kunskap för att föra reflekterande resonemang kring ledarskap och vårdutveckling, olika ledarroller inom hälso- och sjukvården samt rollkonflikter och dess konsekvenser. Ett seminarie kring patientsäkerhet belyser kopplingen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet genom att analysera och teoretisera autentiska fall utifrån ledarskapsteori, lagar och regelverk. Kursen avslutas med en individuell skriftlig uppgift där studenterna skall beskriva och reflektera över de olika rollerna, rollkonflikter och analyser i förhållande till organisationens vårdutveckling ur ett patientsäkerhetsperspektiv kopplat till kurslitteratur och vetenskapliga artiklar. Vi anser att detta arbetssätt ger studenterna den kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete som behövs för att bedriva vårdutveckling. Vi låter studenterna relatera till sina egna erfarenheter kring olika typer av ledarskap kopplat till litteraturen, därigenom belyses sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets påverkan på yrkesutövningen.

Examinationen i kursen ME8003 (*Farmakologi med sjukdomslära med förskrivningsrätt, 15 hp*) sker både genom *skriftligt grupparbete* med ett *efterföljande seminarium* samt en *individuell skriftlig uppgift*. Undervisningen som stakar ut vägen mot lärandemålet (*att studenterna skall kunna diagnostisera sjukdomar och tillstånd samt att förstå hur farmakologiska principer tillämpas inom området*), består av inspirationsföreläsningar inom olika områden såsom exempelvis barn, diabetes, sårvård, ögonsjukvård och smärta. Därefter tilldelas respektive grupp indikationsområden, följt av att reflektera och beskriva vilken betydelse farmakokinetiken och farmakodynamiken, biverkningar och interaktioner har i förhållande till det läkemedel som ska förskrivas. Reflektionerna ska utgå från såväl som ett barn-, ett vuxen- och äldre-perspektiv, men även vilken information ni ger patienten i samband med förskrivningen av det specifika läkemedlet. De tilldelade indikationsområden presenteras gruppvis och diskuteras. Här framgår det hur gruppen samarbetat och hur de har bidragit till delarna i arbetet. En förutsättning för godkänt är att relevanta vetenskapliga artiklar använts, bearbetats samt refererats till i uppgiften. Den enskilda examinationsuppgiften baseras på förmåga att föra ett diagnostiskt resonemang kring ett patientfall och lösa det utifrån aktuella vårdprogram, vetenskapliga artiklar och kurslitteratur både skriftligt och muntligt i seminarieform. Studenten genomför en presentation av arbetet utifrån hur kunskapen kan omsättas kliniskt med kurskamrater som åhörare och kritisk massa. Syftet med denna examinationsform är dels för att kunna bedöma om lärandemålen är uppfyllda, dels en övning för kommande kliniskt arbete genom att *sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen* blir tydligt för studenten själv.

I utbildningens avslutande kurs OM8069 (*Examensarbete inom omvårdnad- inriktning mot distriktsköterska, 15 hp*) relaterar de båda lärandemålen som avser kunskapsformen kunskap och

förståelse till den andra delen av det utvalda målet att *visa kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet* i lärandemålen:

- *Studentens ska självständigt beskriva och förklara ämnet omvårdnad samt fördjupade kunskaper relaterade till distriktssköterskans kompetensområde*
- *Studenten ska självständigt redogöra för en specifik forskningsmetod samt förstå, förklara och motivera dess relevans för valt problemområde.*

Dessa mål examineras genom examensarbete på magisternivå och opponent/respondentskap. För betyget godkänd krävs att bakgrunden i uppsatsen baseras på och relateras till kritisk granskning av aktuell forskning inom distriktssköterskans kompetensområde samt är relevant för omvårdnad. Vidare krävs att begrepp eller teorier/ teoretiska modeller av relevans för omvårdnad är beskrivna/ definierade och motiverade samt att bakgrunden avslutas med en problemformulering där det valda ämnet problematiseras och motiveras utifrån vald vetenskaplig metod. Examensarbetets samtliga metoddelar ska vara systematiskt beskrivna och logiskt motiverade i relation till syfte samt förankrad i relevant metodlitteratur. Dessutom ska metodval, urval och datainsamling vara relevant i förhållande till syftet. Val av analysmetod och dess tillämpning ska vara utförligt beskriven och motiverad i förhållande till syfte, metod och datainsamling. I samband med opponent/respondentskapet krävs det att studenten visar kunskap om ämnet i relation till refererad litteratur och resonerar och reflekterar i dialog utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt oavsett om studenten är respondent eller opponent.

Värdering och reflektion kring examensmålet i utbildningen

Vi eftersträvar en tydlig koppling mellan epidemiologisk forskning och distriktssköterskeprofessionen för att kunna utveckla och bedriva *sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete* på en *evidensbaserad grund*. För att ytterligare tydliggöra forskningens betydelse för folkhälsans utveckling och kvalitet i en nationell kontext så har aktiva forskare från AgeCap (Centrum för åldrande och hälsa, Göteborgs Universitet)^[1] bjudits in till kursen OM8087 (*Folkhälsa och folkhälsovetenskap*) ht 2022 för att tydliggöra den kliniska användbarheten av epidemiologiska forskningsresultat. Syftet är att stärka studenternas förmåga att *se forskningens betydelse för yrkesutövningen*. Trots att detta är ett tungt vägande mål i utbildningen och en stor del av undervisningen finns en utvecklingspotential i både att använda mer närproducerad forskning, men också konkreta exempel på pågående hälsofrämjande arbete. Nationell och internationell evidens kring sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande åtgärder i den arbetsföra befolkningen kommer också stärkas inför kommande kursstart då denna åldersgrupp varit mindre representerade i tidigare kursversion.

Hälso- och sjukvården i Sverige står inför en större reform, som innebär att patienter i större utsträckning ska vårdas i hemmet och vårdutbudet ska således finnas nära patienterna. Detta kommer ställa höga krav på professionen distriktssköterska, men också specialistsjuksköterskeutbildningen. I utbildningen med start ht 2022 kommer vi arbeta utifrån rapporten *God och Nära Vård* ^[2] genomgripande i utbildningen då denna överenskommelse mellan *Regeringen* och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), kommer att påverka distriktssköterskans arbetsförutsättningar i stor utsträckning.

Utifrån ovan beskrivning av examensmålets flöde genom utbildningen anser vi att utbildningens utformning, genomförande och examinationsmoment möjliggör en god målluppfyllelse bland studenterna vid specialistsjuksköterskeutbildningen med inriktning distriktssköterska.

^[1] Centrum för åldrande och hälsa, Göteborgs Universitet <https://www.gu.se/agecap>

^[2] God och Nära vård 2022 – en omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav.

//efaidnbmnnnibpcjpcglclefindmkaj/https://www.regeringen.se/49029f/contentassets/0017bfa6b48748d9b13065eb7099b7d9/ok-god-och-nara-var-d-s2022_00607.pdf.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer.

Lärosätets redogörelse:

Vi uppfattar detta examensmål som tredelat ur distriktssköterskans perspektiv, och för att tydliggöra utbildningens möjligheter att ge studenten goda förutsättningar för att nå måluppfyllelse efter avslutad utbildning exemplifieras examensmålet utifrån några valda kurser. För att illustrera utbildningens process till en slutgiltiga måluppfyllelse av examensmålet med konstruktionen av examensuppsats, beskrivs några av kursernas struktur för examination av kursmål och lärandemål.

Examensmålet i utbildningen

Målet examineras bland annat i ME8003 (*Farmakologi med sjukdomslära med förskrivningsrätt, 15 hp*) samt OM8088 (*Hälsa och livsstil inom öppenvård, 15 hp*), även om de övriga kurserna i utbildningen examinerar hela eller delar av examensmålet.

1. visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera
2. ...åtgärder som behövs för att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter
3. ...förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer.

Den första delen innebär att studenterna genomgående i utbildningens ska visa på en tydlig progression i sin självständighet, både i bedömning av hälsotillstånd, men också vetenskapligt och teoretiskt kunnande samt yrkes-trygghet. Att *självständigt bedöma, planera, utföra och utvärdera* utgår från två synsätt på lärande. För att studenten ska kunna utveckla *färdighet och förmåga* i sitt kommande yrke som distriktssköterska, krävs träning i både inre och yttre resonemang. Det innebär att sträva efter att skapa

rum för klinisk problematisering och teoretisk kontextualisering kring fiktiva eller autentiska patientfall, både i grupp för kollegial diskurs, och enskilt som examinationsform då målet bygger på självständighet som på så sätt kan säkerställas (Tabell. 4). Den andra delen av målet har ett sjukdomsförebyggande och hälsopromoverande fokus där resurser snarare än hinder blir bedömningens utgångspunkt, då det förutsätter kunskap inom bägge fokusområdena genom en balans mellan patogenes och salutogenes. Den tredje delen utav målet har en hälsopromoverande och personcentrerad innebörd inom distriktssköterskans profession. Att främja *fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer* tar avstamp i folkhälsa, på meta-, meso- och mikronivå.

Att som färdig distriktssköterska verka för utveckling av hälsopromoverande verksamhet med hög kvalité, utifrån ett personcentrerat synsätt på hälsa som individuell, stärkande och sjukdomsförebyggande i sig själv är höga krav för en nyutbildad distriktssköterska. Detta är emellertid inget som utbildningen ger sken av att fullständigt uppnå, men genom att utbildningen genomgående tränar studenterna i att föra diagnostiska resonemang, vara lyhörda och inlyssnande, men också ödmjuka inför att andras kunskap skapas.

Kursen där examensmålet är som mest framträdande är OM8088 (*Hälsa och livsstil inom öppenvård inklusive VFU*) där studenten uppfyller examensmålet genom följande lärandemål:

- *Studenten ska kunna bedöma, planera, leda, genomföra och utvärdera hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder i relation till fysisk, psykisk och social hälsa inom ramen för distriktssköterskans ansvarsområde*
- *Studenten ska kunna identifiera individens fysiska, kognitiva och sociala förutsättningar och resurser för hälsa utifrån ett individ, grupp, biologisk ålder och genusperspektiv*
- *Studenten ska självständigt kunna bedöma, genomföra och utvärdera hälsoundersökning och vaccinationsprogram hos barn, vuxna och äldre*
- *Studenten ska självständigt kunna genomföra hälsosamtal enligt struktur och identifiera förbättringsområden i syfte att förbättra hälsa*

Delar av kursen OM8088 (*Hälsa och livsstil inom öppenvård, 15 hp*) utgörs av den verksamhetsförlagda utbildningen där studenten får möjlighet att, under handledning visa på en progredierande klinisk förmåga och färdighet. Genom tydlig självinventering av egna utvecklingsområden och planering av riktad klinisk utbildning med stöd av lärosätet och klinisk handledare, ansvarar studenten för sitt lärande och de delar som de anser att de behöver förstärka. Här läggs ett tydligt fokus på studenternas egenansvar i att också stärka den egna självständigheten utifrån att föra diagnostiskt resonemang: *bedömning, planering, genomförande och utvärdering av ordinerade omvårdnadsåtgärder*. Studenterna har under hela den teoretiska delen av utbildningens alla kurser ingående studerat distriktssköterskans specialistkompetens och kärnkompetenser (ex. folkhälsa, hälsopromotion) i en simulerande och resonerande kontext. Under sin VFU ges studenten möjlighet att tillgodogöra sig en klinisk och konkret innebörd för yrkets specifika kompetensområden, exempelvis hälsofrämjande arbete i att *främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter samt förebygga uppkomsten av sjukdom eller sjukdomskomplikationer*. Studenternas VFU i kursen är utformad så att de ska få möjlighet att möta tre olika vårdkontexter (BVC, skolhälsovård, hemsjukvård och distriktssköterskemottagning) där distriktssköterskemottagning är obligatoriskt och övriga är valbara. **I och med att distriktssköterskans kompetensområde är brett med många olika vårdorganisationer och vårdmiljöer blir fokus därför inte**

bara på den specifika patientgruppens omedelbara omvårdnadsbehov, utan också förutsättningar och bestämningsfaktorer som är specifikt för den åldersgruppen som omfattas. *Assessment of Clinical Education (AssCE)* utgör bedömningsgrund för VFU examination (se *Beskrivning*) i samband med ett trepartssamtal där student, handledare och bedömningsansvarig lärare medverkar. Att en bedömning sker, är ett ansvar som gäller samtliga. För att studenten skall få möjlighet att utveckla alla dessa områden krävs därför planering och uppföljning. Vidare examineras kursmålen ”kunna identifiera individens fysiska, kognitiva och sociala förutsättningar och resurser för hälsa utifrån ett individ, grupp, biologisk ålder och genusperspektiv samt självständigt kunna genomföra hälsosamtal enligt struktur och identifiera förbättringsområden i syfte att förbättra hälsa”, dels med enskild inlämningsuppgift utifrån ett hälsosamtal som studenten genomfört under sin VFU dels en gruppuppgift med fördjupning kring en kärnkompetens i distriktssköterskans kliniska specialistområde. I den individuella uppgiften skall studenterna identifiera hälsofrämjande förbättringsområden utifrån NANDA- diagnostik (*the North American Nursing Diagnosis Association*) med standardiserad omvårdnadsterminologi utifrån en klassifikation av omvårdningsdiagnoser. Med utgångspunkt från kurslitteratur och vetenskaplig artikel skall studenterna skriftligen argumentera för troliga bakomliggande orsaker till det identifierade förbättringsområdet. I texten skall även de olika stegen i det diagnostiska resonemanget framgå tydligt samt tydliga argument som stödjer den satta omvårdningsdiagnosen och huruvida individens behov kan bli tillgodosedda. I examinerande gruppuppgift ska fyra studenter fördjupa sig i ett av distriktssköterskans kliniska specialistområden och välja ut ett ledord och en kärnkompetens, som de anser vara mest relevant inom den vårdkontext och population som de valt. Vid en muntlig presentation skall studenterna diskutera, resonera, konceptualisera och med egna exempel försöka förklara hur dessa kan eller inte kan påverka varandra. Det ovan beskrivna examensmålet avhandlas även i kursen ME8003 (*Farmakologi med sjukdomslära med forskrivningsrätt, 15 hp*) där studenterna bedöms utifrån följande lärandemål:

- tillämpa kunskaper om sjukdomslära och diagnostik för tillstånd som är relaterade till de indikationsområden som omfattas av sjuksköterskans forskrivningsrätt
- förskriva läkemedel på ett patientsäkert sätt samt ge egenvårdsråd inom de indikationsområden som omfattas av sjuksköterskans forskrivningsrätt
- bedöma lämpliga administreringsätt, beredningsformer och läkemedelsdoseringar inom de indikationsområden som omfattas av sjuksköterskans forskrivningsrätt
- dokumentera läkemedelsförskrivning

Genom både grupparbete och enskilda arbeten med efterföljande seminarier tränas dessa delar teoretiskt men även praktiskt. Fokus ligger på att studenterna ska kunna tillämpa kunskaper om sjukdomslära och diagnostik för tillstånd som är relaterade till de indikationsområden som omfattas av sjuksköterskans forskrivningsrätt, men även förskriva läkemedel på ett patientsäkert sätt samt ge egenvårdsråd. De läkemedel som skrivs ut skall studenterna kunna bedöma indikation, lämpliga administreringsätt, beredningsformer och läkemedelsdoseringar för att främja fysisk, psykisk och social hälsa. Dessutom skall de kunna tillämpa och följa de riktlinjer och den lagstiftning som gäller vid förskrivning av läkemedel, dokumentera läkemedelsförskrivning samt bedöma ytterligare behov av sjukdomsförebyggande åtgärder. Detta examineras genom, som tidigare beskrivits i föregående mål, dels salstentamen för att utvärdera deras faktakunskaper, men också genom inlämningsarbete både i grupp men också självständigt, då studenterna individuellt redovisar sina resonemang kring diagnostik, rådgivning och förskrivning av läkemedel på ett patientsäkert sätt. Deras förmåga till att använda den

nyvunna kunskapen utvärderas även i OM8088 (*Hälsa och livsstil inom öppenvård, 15 hp*) med hjälp av *Assessment of Clinical Education (AssCE)*, avancerad nivå- där nivå av självständighet också blir synligt.

Värdering och reflektion kring examensmålet i utbildningen

Som tidigare beskrivet så ser lärosätet att det nationella examensmålet är generellt och omfattande, vilket gör en uppdelning mer relevant. Individuellt eller enskilt ses som motsatsen till kollektiv eller gemensam medan självständighet handlar om nivå av autonomi och självrådande, tänkande och handlande.

Studenternas självständighet bedöms kontinuerligt under utbildningen i olika examinationsformer, seminarium och diskussioner, men med större möjlighet för bedömning vid VFU samt skrivandet av avslutande examensarbete. Åtgärder som främjar fysisk, psykisk och social hälsa har ett starkt fokus i utbildningen, då vi primärt efterfrågar och diskuterar olika strategier för att kunna arbeta hälsofrämjande, utifrån aspekter som *jämställdhet, mångfald* och *intersektionalitet*. Detta kan stärkas ytterligare i de enskilda kurserna genom agenda 2030 och undervisning baserat på olika case, vilka belyser olika hållbarhetsaspekter som påverkar hälsan. För att ytterligare tydliggöra examensmålet planerar vi att tidigt beskriva distinktionen mellan hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete, utifrån exempel, men också förtydliga genom examinationsmomenten. Inom specialistsjuksköterskeutbildningen inriktning distriktssköterska anser vi därför att utbildningens kursmål och lärandemål kopplat till examensmålet *färdighet och förmåga*, ger studenterna goda möjligheter till måluppfyllelse.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Lärosätets redogörelse:

Examensmålets innebörd enligt lärosäte

Vi belyser ovan beskrivna examensmål utifrån två centrala förhållningssätt som vi anser är avgörande för en distriktssköterskas yrkesroll; *personcentrerad vård* samt *hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande vård*. Utan att anta ett personcentrerat förhållningssätt, där personen ses som en unik kapabel kropp med dåtid, nutid och framtid, är det svårt att anta en holistisk ståndpunkt. Utan holistisk kunskap kring patienten är ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetssätt oerhört svårt. Examensmålet *värderingsförmåga och förhållningssätt* ställer krav på att studenterna ska visa förmåga till att kunna identifiera och tydliggöra sitt eget kliniska förhållningssätt och därmed också kunna identifiera kunskapsluckor den egna kunskapsbasen.

Professionen är komplex och bygger på att kunna se helheten utifrån både tydliga bestämningsfaktorer, men också andra medierande aspekter som behöver tas i beaktande i bedömningen kring personens hälsotillstånd. Professionen förutsätter vidare att distriktssköterskan antar ett *hälsofrämjande* och *salutogent* förhållningssätt, men med goda kunskaper om symtom och diagnoskriterier då mycket av vårdverksamhet fokuserar på en redan befintlig skada, symtom eller diagnos. Inom det hälsofrämjande paradigmet ligger också dimensioner kring *hälsolitteracitet*, *egenvårdförmåga*, *kommunikation*, *hälsofrämjande samtal* och *samverkan*, vilket kan ses löpande genom utbildningens kurser. R/t professionens ovan beskrivna komplexitet, nödgas studenterna i konstruktiv dialog till kontinuerlig kunskapsrannsakan genom kritiskt granska och reflektera över sin egen och studiekamraternas kunskapsutveckling. För att leda studenterna i denna process, förtydligas, illustreras och diskuteras distriktssköterskeprofessionen i kontrast till sjuksköterskeprofessionen. Vi anser att denna jämförelse tydliggör professionens kunskapskrav, vilket ger studenterna möjlighet att identifiera individuella kunskapsluckor i behov av påfyllning. För att illustrera utbildningens process till en slutgiltig

måluppfyllelse av examensmålets beskrivs några av kursernas struktur för examination ur kursmål och examinerande lärandemål

Examensmålet i utbildningen

I utbildningens första kurs, OM8087 (*Folkhälsa och folkhälsoarbete, 15 hp*), introduceras studenterna till ny kunskap, utifrån fyra olika teman - *folkhälsa och folkhälsoarbete, epidemiologi; barn och elevhälsa; geriatrik/gerontologi*. Detta för att ge studenten en känsla för yrkets bredd ur ett livscykelperspektiv och därmed också tydliggöra vad som krävs av studenterna för att de ska nå måluppfyllelse. Således kan studenten från första dagen under utbildningen påbörja en självvranssakan kring sedan tidigare kanske okända kunskapsområden, men också de som är väletablerade och invanda. Via en individuell skriftlig hemtentamen ska studenten skriftligen reflektera över etiska aspekter utifrån hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande strategier på samhälls-, grupp- och individnivå, men även granska forsknings- och utvecklingsarbeten inom folkhälsa. Genom att studenten själva nödgas reflektera över nya områden specifika för distriktssköterskans profession, tror vi en att medvetenhet alstras och studenten kan börja skönja de egna kunskapsmålen, som behöver stärkas.

I kursen OM8003 (*Farmakologi med sjukdomslära med förskrivningsrätt, 15 hp*) innebär lärandemålet att kunna bedöma sitt behov av ytterligare kunskap och krav på multidisciplinärt stöd, att förhålla sig ansvarstagande till sitt eget lärande och fortlöpande utveckla sin kompetens inom området under värderingsförmåga och förhållningssätt. För godkänd krävs att studenten i examinationsuppgifter med både skriftlig och muntlig framställan förhåller sig realistisk, eller kanske till och med kritisk, till det egna lärandet och fortlöpande utveckla sin kompetens inom det farmakologiska området. Kursinnehållet ämnar guida studenten till ett nytt ansvarsområde med förskrivning av läkemedel baserat på indikationer, diagnostiska resonemang och behandlingsval, snarare än administrering.

Det utvalda målet - *visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens* utvärderas även med hjälp av AssCE – *formuläret* i kursen OM8088 (*Hälsa och livsstil inom öppenvården, 15hp*) Studenten kan, utifrån formuläret få en tydlig checklista över distriktssköterskans nödvändiga kunskapsnivå och därmed tydliggöra egna kunskapsluckor och förbättringsområden. I AssCe formuläret finns också motsvarande lärandemål.

Tabell X. Exempel på kriterier för måluppfyllelse enligt AssCe-formuläret gällande aktuellt examensmål

V. Professionellt förhållningssätt		
19. Självkänedom	God måluppfyllelse	Mycket god måluppfyllelse
	• Visa insikt om egna styrkor och begränsningar. • Visa förmåga att se sig själv med distans, identifiera delar som behöver utvecklas och aktivt arbeta med den egna professionella utvecklingen. • Visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap.	• Visa övertygande insikt om egna styrkor och begränsningar. • Visa god förmåga att se sig själv med distans, identifiera delar som behöver utvecklas och aktivt arbeta med den egna professionella utvecklingen. • Visa god förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap.

I de vetenskapliga kurserna, OM8089 (*Vetenskapsteori och vetenskaplig metod 7,5 hp*) och OM8089 (*Examensarbete inom omvårdnad - inriktning mot distriktssköterska, 15 hp*) tränar studenten på att kunna tillgodogöra sig ny evidens, med betydelse för professionens specialistområde. Detta genom att kritiskt granska frågeställningar, analysförfaranden och resultat samt resonera kring dess kliniska relevans utifrån bland annat över *forskningsetiska, samhällliga* och *vårdetiska aspekter*. Detta strukturerade arbetssätt anser vi ger studenterna förutsättningarna för att skapa egen stabil grund att fortlöpande bygga vidare på sitt evidensbaserade utvecklingsarbete

Värdering och reflektion kring examensmålet i utbildningen

Examensmålet *att visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens* är ett lärandemål som behöver fortsatt vidareutvecklas i kurserna, utöver VFU och examensarbete. Studenternas reflektion över den egna kunskapen är oerhört viktigt för deras personlig utveckling, men också utveckling av distriktssköterskeprofessionen och tillvaratagandet av distriktssköterskans specifika specialistområden. Att poängtera skillnader mellan sjuksköterskans kompetensområde och det som omfattas av distriktssköterskans specialistkompetensområde är ett sätt att stötta studenterna att komma till insikt om egna utvecklingsbehov. Vid samtliga undervisningstillfällen skapas en god dialog med studenterna, för att på så sätt kunna bibehålla ett öppet samtalsrum där alla frågor och funderingar får ventileras, vilket vi ser som ett bra sätt att möta studenterna i deras funderingar. Dock skulle ett mer strukturerat arbetssätt för att låta studenterna lyfta funderingar kring det egna kunnandet verka gynnande för utbildningens studentcentrerade förhållningssätt. Vi anser, med beaktande till ovan beskrivna utvecklingsmöjligheter, att studenterna ges goda möjligheter till måluppfyllelse av aktuellt examensmål.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund	Jämställdhet
Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.	

Lärosätets redogörelse:

Inom ramen för Högskolans kvalitetssystem genomförs sedan 2017 årliga uppföljningar av samtliga utbildningsprogram vid lärosätet. Dessa uppföljningar främjar programnära analyser och åtgärder utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Utgångspunkt tas bland annat i olika nyckeltal och bakgrundsvariabler, varav några är uppdelade på kön.

Specialistsjuksköterskeutbildning inriktning mot distriktssköterska 75 hp vid Högskolan i Halmstad verkar för jämställdhet och mångfald med målet att attrahera sjuksköterskor med tidigare arbetslivserfarenhet oavsett kön, ålder, klass, etnicitet, funktionsnedsättning och sexuell läggning. Bland kliniskt verksamma distriktssköterskor liksom i omvårdnad för övrigt finns en högre representation av kvinnliga sjuksköterskor och detta avspeglas även i specialistsjuksköterskeutbildningen genom att antalet kvinnliga studenter kontinuerligt är högre än antalet manliga studenter. Genusperspektivet diskuteras också kontinuerligt under utbildningen med utgångspunkt från lika vård. Inom programmet, som innefattar en yrkesutbildning till en kvinnodominerad profession, finns en medvetenhet om jämställdhet och mångfald och det förs en kontinuerlig dialog om detta i samband med planering av utbildningens upplägg och i undervisningen samt i val av kurslitteratur. I samarbete med övriga specialistsjuksköterskeutbildningar vid Akademin för hälsa och välfärd har lärandemålen under kategorin *"Värderingsförmåga och förhållningssätt"* i samtliga kursplaner och studiehandledningar särskilt förtydligats bland annat avseende fokus på *jämställdhet* vid sidan om *hållbarhet* och förutsättningar i olika länder.

I utbildningen kommer jämställdhet till uttryck bland annat i kursen *"OM8087 Folkhälsa och folkhälsoarbete"* där ett lärandemål innebär diskutera hur hälsans bestämningsfaktorer påverkar individen men även lärandemål - *analysera hälsans bestämningsfaktorer ur ett genus- och mångfaldsperspektiv och lärandemål - reflektera över etiska aspekter utifrån hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande strategier på samhälls-, grupp- och individnivå*. För godkänd krävs att studenten i examinationsuppgiften tar utgångspunkt i kurslitteratur och vetenskapliga artiklar tillsammans med sin egen kliniska erfarenhet och utifrån detta aktivt diskuterar på seminarier samt tydligt visar på ett klart resonemang i den skriftliga examinationsuppgiften. I kursen *"OM8077 Ledarskap och vårdutveckling, 7,5 hp"* finns under *Värderingsförmåga och förhållningssätt* lärandemålet reflektera över vilken betydelse som makt, genus och mångfald har för ledarskap och vårdutveckling och för godkänt ska studenten

beskriva och analysera vilken betydelse som makt, genus och mångfald har för ledarskap och vårdutveckling i en individuell skriftlig inlämningsuppgift.

På specialistsjuksköterskeutbildningarna har vi lagt in ett lokalt mål avseende *Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*. Detta ingår i sjuksköterskeprogrammet och vi ansåg att det är viktigt att även belysa och examinera det i relation till respektive specialitet. Nu i inledningsskedet av implementeringen examineras därför samtliga studenter genom en webbkurs vid *Nationellt Centrum för Kvinnofrid* vid *Uppsala Universitet*, vilken vänder sig till personal inom *socialtjänst, vård, skola, omsorg och rättsväsende*. Ett fortsatt arbete med att utveckla lärandemål och kursmoment *Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer* med en tydlig progression kommer att fortlöpa genom samarbete mellan de olika specialiteterna.

Sedan några år tillbaka finns på Högskolan i Halmstad en *Programchef för jämställdhetsintegrering*. Programchefen erbjuder lärare stöd i arbetet att integrera jämställdhetsperspektivet i olika dokument kopplade till utbildningar såsom programbeskrivning, kursplaner, utbildningsplan, men även mer praktiskt i relation till mötet med studenter. Programchefen har genomfört en avhopsanalys i tre program på akademien varav ett är sjuksköterskeprogrammet. Det övergripande syftet med avhopsanalysen var att, genom intervjuer med studenter som hoppat av sin utbildning, bidra med kunskap till de berörda utbildningarna om varför kvinnor och män valt att hoppa av sina studier och se om det finns några mönster som går att koppla till kön.

Det som framkom i rapporten och som är väsentligt för specialistsjuksköterskeutbildningarna att ta hänsyn till var att män som hoppade av från Sjuksköterskeprogrammet gjorde det på grund av utbildningsrelaterade problem, främst kopplade till VFU där bland annat bemötandet ute på praktikplatserna var en starkt bidragande faktor till avhoppet. Även om det inte framförts som ett problem specifikt på specialistutbildningarna så är det viktigt att reflektera över de normer som "sitter i väggarna" på de arbetsplatser som studenterna arbetar i eller ska till efter avslutad utbildning. Det finns en uttalad ambition från akademiledningen att arbeta med att öka andelen studenter av underrepresenterat kön och hur kvarvaron bland dem kan öka. Avhopsanalysen ses som ett bidrag i det mer akademiövergripande arbetet med frågor som rör breddad rekrytering och breddat deltagande ur ett könsperspektiv.

Till hösten 2022 planerar *programchefen för jämställdhetsintegrering* att genomföra fokusgruppsintervjuer med studenter på specialistsjuksköterskeutbildningarna där frågor kommer att ställas gällande varför studenten har sökt till denna utbildning och vad som påverkar yrkesvalet. Analysen kommer att ha ett fokus på ett jämställdhetsperspektiv.

Analys och värdering

Vår bedömning är att utbildningen beaktar, kommunicerar och förankrar ett jämställdhetsperspektiv i utbildningen, vilket även redovisas i den årliga programuppföljning samtidigt som vi arbetar aktivt med olika analyser med fokus på ett jämställdhetsperspektiv.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

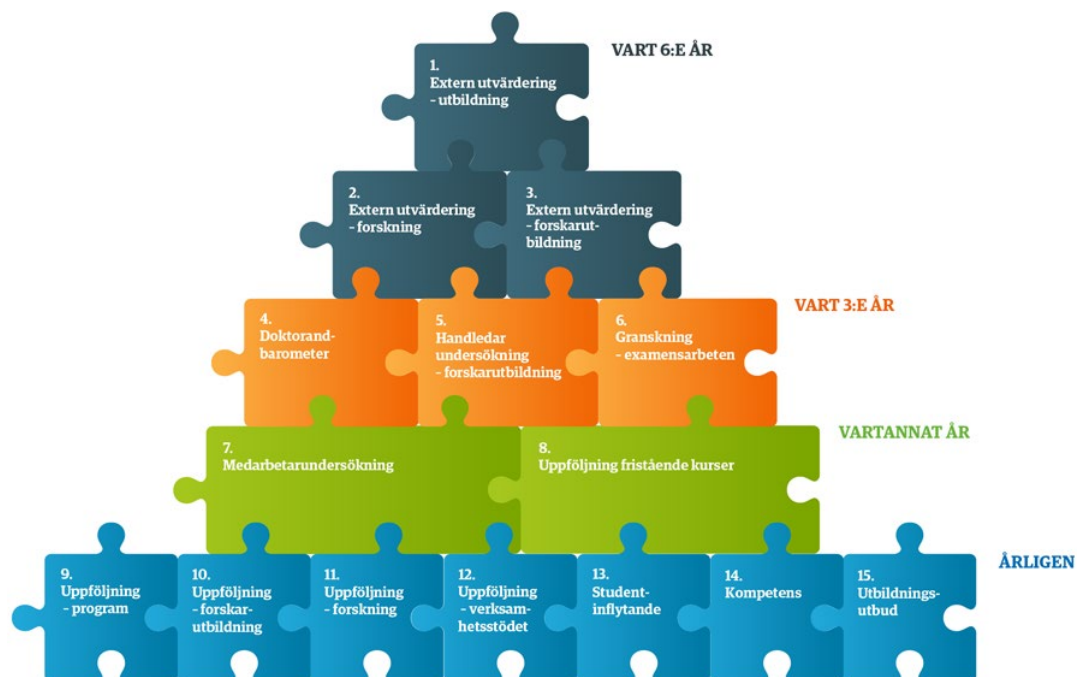
Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets redogörelse:

Högskolan har ett Kvalitetsråd som leds av vice rektor med ansvar för utbildning, kvalitet och hållbarhet. Rådet är ett rådgivande organ till rektor och ansvarar för utarbetandet av förslag till ett övergripande kvalitetsutvecklingsprogram och kvalitetspolicy.

Högskolan i Halmstads kvalitetssystem består av flera olika samverkande delar vilket pusselpyramiden nedan illustrerar.

Högskolans kvalitetssäkringssystem. För varje aktivitet finns styrdokument vilka redovisas i anslutning till aktiviteten.

De pusselbitar som berör Specialistsjuksköterskeutbildningen med inriktning distriktssköterska är i hög utsträckning: *Uppföljning program, Studentinflytande och Granskning av examensarbeten.*

Uppföljning av program

En årlig uppföljning av utbildning är en viktig del i Högskolans kvalitetssystem. I uppföljningssystemet är ansvaret tydligt fördelat mellan högskolans kvalitetsråd, akademiråd och utbildningens lärarkollegium. Tanken är att de som kan utbildningarna bäst – studenter, lärare och programansvariga – tillsammans ska identifiera styrkor och utvecklingsområden.

Arbetet med den årliga uppföljningsrapporten leds av inriktningsansvarig som har stöd i programansvarig med ett övergripande ansvar för specialistsjuksköterskeprogrammets kvalitetsarbete och utveckling. Som stöd i arbetet finns även utbildningsledare, ämnesansvarig, övriga inriktningsansvariga för specialistsjuksköterskor och de lärare som undervisar i programmet. Eftersom uppföljningen visar på utvecklingsmöjligheter, identifierar insatser och tydliggör vad som förändrats under året bidrar den till en kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildningen.

I juni varje år träffas kollegierna i de olika inriktningarna för en gemensam läsårsuppföljning där det gångna årets kurser diskuteras oavsett inriktning. Detta ger en möjlighet att reflektera och diskutera över olika delar av utbildningarna, vilket ofta innebär inspiration till de andra specialiteterna gällande exempelvis olika kursmoment och examinationsformer. I och med läsårsuppföljningen påbörjas processen med den årliga programuppföljningen.

I programuppföljningsrapporten följs föregående rapports utvecklingsåtgärder upp med en beskrivning av vad det utmynnat i för resultat. Till rapporten tas ett underlag med olika indikatorer för programmet fram. Dessa ska analyseras och kommenteras i rapporten. Höstens möte i programrådet är förlagt så att programrådsrepresentanterna får ta del av dokumentet innan det går till akademirådet. Vid mötet diskuteras innehållet i rapporten och inriktningsansvariga/programansvarig får med sig värdefull input från arbetsgivar-, alumn- och studentrepresentanter. Vid akademirådsmötet i november tas alla uppföljningsrapporter upp och inriktningsansvarig inbjuds att delta för att kunna svara på frågor och få med sig feedback från akademirådsrepresentanterna. Utifrån uppföljningsrapporterna sammanställer sedan utbildningsledaren en akademirapport där gemensamma utvecklingsområden för akademin tas fram. Rapporterna utgör därmed en viktig del i akademiernas kvalitetsarbete, vilket innebär att akademierna själva initierar och driver kvalitetsutvecklande insatser utifrån identifierade och eventuellt akademispecifika behov. Rapporterna tas till sist upp i Kvalitetsrådet. Utifrån diskussioner vid kvalitetsrådets möte samt workshops dit alla programansvariga inbjuds utvecklas riktlinjerna för uppföljningsrapporterna till nästkommande omgång.

Två indikatorer som är med i det statistiska underlaget används för att se till genomströmningen på programmet, kvarvaro och uttag av examen. Utav de studenter som är kvar på programmet sista terminen så tar en mycket hög andel ut sin specialistsjuksköterskeexamen. De avhopp som görs från programmet sker till största delen mellan termin 1 och 2. Tabellen Uttag av examen visar att för studentkullen hösten 2018 så tog 91% ut sin specialistsjuksköterskeexamen, för årskullen 2019 var siffran 92% och för årskullen 2020 100%. Dessa siffror visar på att lärosätet verkar för att studenten har möjlighet att genomföra sin utbildning inom planerad studietid.

Tabell Uttag av examen

Progr	Program	År	Antal examen, totalt	Antal examen, kvinnor	Antal examen, män	Registrerade sista terminen
VADIS	Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning distriktssköterska	2019	10	10	0	11
VADIS	Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning distriktssköterska	2020	11	11	0	12
VADIS	Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning distriktssköterska	2021	15	15	0	15

Granskning av examensarbeten

En annan viktig del i kvalitetssystemet är granskning av examensarbeten. Detta görs vart tredje år på alla utbildningar. Fem examensarbeten som blivit godkända under en viss tidperiod slumpas fram och skickas till en extern granskare som granskar examensarbeten med utgångspunkt från aktuella lärandemål, vetenskapliga riktlinjer samt studiehandledning. Programansvarig med stöd av kollegiet nominerar fyra kandidater som sedan akademichef granskar och rangordnar. Därefter tillfrågas kandidaterna i tur och ordning om de kan tänka sig att granska examensarbetena. Utlåtandena som inkommer från granskaren förankras hos utbildningsledare och akademirådet. Examensarbeten för *Specialistsjuksköterskeutbildningen inriktning distriktssköterska* granskades hösten 2021 och likaså för inriktningen Psykiatrisk vård. Till hösten 2022 kommer examensarbetena för övriga två specialistsjuksköterskeinriktningar att granskas och även dessa granskningar kan ge värdefull feedback. Dessa två granskningar gav värdefull feedback i arbetet med att utveckla kurserna för examensarbeten, vilket gagnade alla specialistsjuksköterskeinriktningar då vi utvecklat examensarbetskurserna genom att lägga till ett nytt lärandemål under *Värderingsförmåga och förhållningssätt*, vilket är *identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling*. Själva innehållet i detta mål har funnits i de vetenskapliga kurserna sedan innan, men inte varit synligt i form av ett lärandemål. Detta är ett av målen som examineras i samband med ett opponent- och respondentskap.

I examensarbetet ska ett teoretiskt ramverk med relevans för huvudområdet omvårdnad beskrivas i vilket vald teori, begrepp eller perspektiv ska specificeras och motiveras. Enligt granskningen var det teoretiska ramverket för generellt beskrivet, men även motiveringen till varför just detta valdes. *Programansvarig* kommer därför att arbeta vidare med detta tillsammans med handledare och examinatorer i syfte att det teoretiska ramverkets relevans för det specifika examensarbetet ska bli tydligare, men även motiveringen till valt ramverk.

Avslutande analys och värdering

Vår bedömning är att utbildningen har en tydlig organisation för uppföljning, åtgärder och återkoppling, med rutiner för hur olika perspektiv tas tillvara. Denna organisation har stärkts under de senaste åren i och med implementeringen av högskolans kvalitetssystem. Vi verkar dessutom för att studenten ska kunna genomföra sin utbildning i tid genom kontinuerlig utveckling av våra kurser inom utbildningen utifrån synpunkter som framkommer i de olika delarna av vårt kvalitetssystem.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund	Studentperspektiv
Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.	

Lärosätets redogörelse:

Studentmedverkan är därför en viktig komponent i Högskolans kvalitetssystem och studenter utövar sitt inflytande genom att vara representerade i Högskolans beslutande och rådgivande organ och genom att besvara olika studentundersökningar.

Vid lärosätet finns högskoleövergripande rutiner och formaliserade forum för att utöva studentinflytande över utbildningarnas innehåll och genomförande, till exempel sitter studentrepresentanter i akademirådet, där kursplaner och programrapporter fastställs. De mest centrala delarna för att säkerställa formellt studentinflytande utgörs dock av kursvärderingsenkäter, kursambassadörer och programråd.

Programrådet består av lärare från Högskolan i Halmstad samt arbetslivet, programstudenter både inom sjuksköterskeprogrammet och specialistsjuksköterskeutbildningarna, arbetslivsrepresentanter samt alumner vilka gemensamt för diskussioner om utbildningens kvalitet, relevans, utformning, utveckling och arbetslivsanknytning. Studenterna har en egen stående punkt i dagordningen där de kan framföra synpunkter från sina kurskamrater på respektive termin och har en dialog kring synpunkterna med programledningen, arbetsgivare och alumner.

Exempel 1: Gällande VFU har studenterna under pandemin inte alltid upplevt att de haft ett stöd från verksamheterna på grund av att personalen inom sjukvården i stort sett bara ”var här och nu” med syfte att överleva dagen. Detta är ett bra exempel då även representanterna från arbetslivet som möter dessa studenter får reflektera och ta tillbaka det till sina verksamheter för att finna lösningar på vad de kan göra annorlunda i den specifika omständighet i form av pandemin.

Exempel 2: Studenterna kan även ta upp sådant som berör de teoretiska kurserna såsom att studenterna i *sjuksköterskeprogrammet* upplevde stress över att både examinationer i omvårdnadstekniska moment och reflektionsseminarium var förlagda i början av T4. Därför kommer reflektionsseminarierna flyttas från och med höstterminen 2022.

Högskolan har ett flertal verktyg som används för att följa upp vad våra studenter anser om sin utbildning. Under utbildningens gång används ett digitalt kursvärderingsverktyg och kursambassadörsmodellen för utvärdering efter genomgången kurs. I slutet av varje kurs får studenten en länk till kursvärderingsenkäten där det finns möjlighet att ge synpunkter på kursen anonymt i syfte att

utvärdera och påverka utbildningen. En av fördelarna med systemet är att det finns en automatik i insamling och sammanställning av studenternas synpunkter, vilket säkerställer att en kursvärdering görs i varje kurs. En annan fördel är att de gemensamma frågorna möjliggör jämförelser i kvalitetssäkrande syfte mellan kurser och över tid. Varje termin tas ett nöjdhetsindex fram på alla kurser vid akademien med jämförelsetal från föregående kursstart. Ett återupprepat dåligt nöjdhetsindex ska kommenteras och reflekteras över av kursansvariga. *Kursambassadörsmodellen* innebär att kursambassadörer utses i samband med utbildningsstart och att föregående års kursvärderingar i samband med kursstart visas för studenterna. Examinator tar därefter i samråd med kursambassadörerna fram kursspecifika frågor som läggs till de befintliga kursvärderingsfrågorna.

I *Specialistsjuksköterskeutbildning inriktning distriktssköterska 75 hp* vid Högskolan i Halmstad skapas förutsättningar för en aktiv studentmedverkan och samtliga kurser avslutas med en muntlig utvärdering som komplement till webbenkäten där studenterna ges möjlighet att ge feedback och förmedla sitt perspektiv avseende styrkor och utvecklingsområden i respektive kurs. De muntliga utvärderingarna är engagerande och studenterna bidrar med feedback på det som de upplevs som positivt i kurserna som med konstruktiva utvecklingsförslag.

Återkoppling från kursvärderingarna sker på två olika sätt, dels genom att en skriftlig reflektion (som inkluderar webbenkät och en eventuell muntlig utvärdering) från kursvärderingen läggs på högskolans lärplattform Blackboard, dels genom en muntlig redovisning av vad som är åtgärdat utifrån inkomna synpunkter till studenterna i nästa kursomgång.

Exempel från kursvärdering:

Tidigare kursvärderingar i kursen OM8087 (*Folkhälsa och folkhälsoarbete, 15 hp*) visade att studenterna upplevde både avsnittet med epidemiologi och folkhälsopolitik som dåligt kopplade till distriktssköterskans specialistområde. Arbete pågår att inför kommande kursstart ändra om fokus från teoretisk epidemiologi till mer praktisk där studenterna skall få en klarare koppling hur det kan användas inom distriktssköterskans specialistområde.

Direkt efter genomgången utbildning får studenterna möjlighet att reflektera över sina studier genom att besvara frågor om hur de upplevt utbildningen i en sistaårsenkät. Denna enkät har genomförts en gång på Specialistsjuksköterskeutbildningen inriktning psykiatrisk vård, dock var antal respondenter var för få för att det ska vara rimligt att dra några slutsatser utifrån materialet. Sistaårsenkäten är ett viktigt verktyg där studenterna har möjlighet att ge ett helhetsintryck på sin genomgångna utbildning. Vi kommer att arbeta aktivt med att uppmana studenterna att svara på enkäten.

Analys och värdering

Vi anser att vi ger studenterna en möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande genom att använda oss av de verktyg som lärosätet ställer till förfogande för studentuppföljning och genom studenternas representation i olika organ. Framförallt ser vi programrådet som ett av de viktigaste forumen för studentinflytande där engagerade studenter kan komma med inspel och få värdefull feedback från arbetsgivare och alumner och genom detta påverka sin utbildning.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund	Arbetsliv	och	samverkan
Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.			

Lärosätets redogörelse:

Samverkan utgör en central del i *Högskolans i Halmstads* målbilder och genomsyrar såväl utbildning som forskning vid lärosätet. Inom utbildningen äger samarbete och utbyte med det omgivande samhället rum innefattande såväl forskningsutbyte som utbyten med både offentlig och privat verksamhet samt med civilsamhället. Lärare i programmet medverkar även i *Programrådet* (se under *Beskrivning*). I detta forum får studenterna möjlighet att möta både undervisande personal och representanter för arbetslivet såsom exempelvis sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor inom *Region Halland* och *Hallands kommuner*.

Ett exempel på relevant samverkan mellan programmet och det omgivande samhället är *Handledningsmodellen* (se *Beskrivning*), som genom samverkansavtal mellan *Högskolan i Halmstad* och *Region Halland* och *kommunerna i Halland* definierar förutsättningarna för programmets verksamhetsförlagda utbildning. Programmet omfattar totalt nio veckor verksamhetsförlagd utbildning varav tre obligatoriska veckor på distriktssköterskemottagning samt två valbara perioder a' tre veckor antingen inom äldrevård/hemsjukvård, skolhälsovård eller barnhälsovård. Detta ger en grund för studenterna utöver sin sedan tidigare förvärvade yrkeserfarenhet att stå på inför kommande arbete som distriktssköterska. Det är av stor vikt att studenterna i specialistsjuksköterskeutbildning får klinisk handledning av specialistutbildad sjuksköterska, i detta fall distriktssköterska. Upplägget med att vara tre veckor inom tre olika områden beskriver väl distriktssköterskans breda arbetsområde, men ger också en ökad möjlighet att finna goda rollmodeller. Goda relationer är utvecklade med bland annat *Region Halland* och VFU- samordnare i *Region Skåne*. Studenterna ska under VFU tillämpa den kunskap om hälsans bestämningsfaktorer, och levnadsvillkor som de erhållit under utbildningens inledande delar. Det finns två kombinationstjänster som lärare, pedagogisk utbildningsresurs gentemot kommun och region, vilka anordnar handledarmöten. Vid dessa möten träffas både de som arbetar inom *skolhälsovård*, *kommunal äldrevård* och *närsjukvård*, vilket bidrar till att handledare inom de olika verksamheterna kan dra nytta av varandras erfarenheter. De är också sammankallande till möten mellan examinatorer och handledare för att få en samsyn på bedömningsunderlagen och kraven på studenterna. Dessutom för att ytterligare stärka den kommande yrkesrollen föreläser externa föreläsare med stark förankring i yrket, samt från olika yrkesgrupper med vilka distriktssköterskor vanligtvis samarbetar med såsom exempelvis uroterapeuter och farmaceuter. Det finns också etablerade samarbeten med både det lokala och nationella civilsamhället som exempelvis *Distriktssköterskeföreningen*.

Vårdkompetensråd

Högskolan i Halmstads akademichef för *Hälsa och välfärd* är representant i både västra och södra *Regionala Vårdkompetensrådet*. Syftet med råden är att stärka samarbetet mellan kommuner, regioner och lärosäten kring kompetensförsörjning av personal inom hälso- och sjukvård. Under juni 2022 kommer även ett lokalt **vårdkompetensråd** bildas för att verka operativt som stöd för de regionala råden. Representanter i det lokala rådet kommer att vara personer ansvariga för personal inom *Region Halland*, regionens HR- direktör och lärosätet representeras av *akademichef, avdelningschef för vård* samt *programansvarig på grund och avancerad nivå inom vårdutbildningar* samt *kliniska lektorer*.

Fokusområde

Fokusområde Hälsoinnovation vid Högskolan i Halmstad samlar mångvetenskaplig forskning och utbildning som bedrivs i samverkan med näringsliv och offentliga verksamheter för att tillsammans skapa nya innovativa sätt att arbeta med framtidens hälsoutmaningar. Dessutom skapas det förutsättningar för att möta de komplexa och sammansatta hälsoutmaningar som samhället står inför samt skapar mötesplatser och forum för samarbete och dialog. Inom ramen för detta finns *Forskarskolan i Hälsoinnovation*, som är ett samverkansprojekt mellan Högskolan i Halmstad, Blekinge tekniska högskola, Jönköping University, Mittuniversitetet, Mälardalens universitet, Högskolan i Skövde, Högskolan Väst samt näringsliv, regioner och kommuner runt om i Sverige. Högskolan i Halmstad är projektägare. har som syfte att bygga ett framgångsrikt innovationsekosystem som kan dra nytta av och främja digitaliseringens möjligheter inom hälso- och sjukvården samt bidra till stärkt kompetensförsörjning.

Samverkan inom Region Halland

Lärosätet har en etablerad samverkan sedan lång tid med Region Halland för finansiering av doktorandanställningar. Bland annat finns ett avtal sedan 2018 mellan regionens norra kommuner, Region Halland och Högskolan i Halmstad för en forskarutbildning med integrering av utbildning, forskning och klinisk verksamhet. Avtalets syftar till att skapa en regional kunskapsmiljö samt att bidra till verksamheternas kompetensförsörjning. De sjuksköterskor som är antagna inom avtalet är kliniskt verksamma sjuksköterskor med specialistsjuksköterskeutbildning inom bland annat *psykiatrisk vård, distriktssköterska, skolsköterska, barnmorska* och bedriver sin forskarutbildning samtidigt som de undervisar 10% och arbetar kliniskt. Doktoranderna undervisar både inom sjuksköterskeprogrammet och specialistsjuksköterskeutbildningarna, såsom exempelvis inriktning mot distriktssköterska.

Analys och värdering

Det finns redan idag en adekvat utbildningsmiljö i nära samarbete med arbetslivet. Däremot ser vi utvecklingsmöjligheter för att utvidga och stärka samverkan ytterligare genom att välfungerande strukturer och samarbetsformer etableras såsom exempelvis det lokala Vårdkompetensrådet.